

Дигитални Права и Принципи

„Наша цел е да промовираме европски начин за дигитална транзиција, ставајќи ги луѓето во центарот“.

Дигиталните права и принципи се водилки во промовирањето на инклузивно, просперитетно и одржливо општество. ЕУ Декларацијата за дигитални права е прва од ваков вид во светот. Таа е референтна точка за сите и водич за креаторите на политиките и компаниите кои развиваат дигитални технологии.

Луѓето Во Центарот

Дигиталните технологии треба да ги заштитат правата на граѓаните, да ја подржат демократијата, и да обезбедат сите корисници да дејствуваат одговорно и безбедно.

Одржливост

Дигиталните уреди треба да ја поддржат одржливоста и зелената транзиција.

Солидарност и Инклузија

Технологијата треба да ги обединува, а не да ги разделува граѓаните. Секој има право на пристап до интернет, дигитални вештини, дигитални јавни услуги и правични услови за работа.

Безбедност и Сигурност

Дигиталната средина треба да биде безбедна и сигурна. Сите корисници, од најмала до најстара возраст, треба да бидат заштитени.

Слобода на Избор

Граѓаните имаат право на правичен онлајн свет, да бидат безбедни од нелегални и штетни содржини.

Учество во дигиталниот простор

Граѓаните имаат право да се вклучат во сите демократски процеси и да имаат контрола врз сопствените податоци.

Извор: Европска декларација за дигитални права и принципи - Дигитална Декада (2022)

Оваа активност е дел од проектот „Дигитална декада и квалитетот на е-услугите во Северна Македонија“, поддржан од Механизмот за граѓанска отпорност на ЕУ (CRM) во рамките на проектот финансиран од ЕУ „Техничка поддршка за подобрување на овозможувачката средина за граѓанските организации во Република Северна Македонија“

Финансирано од
Европска Унија

EU for Civil
Resilience

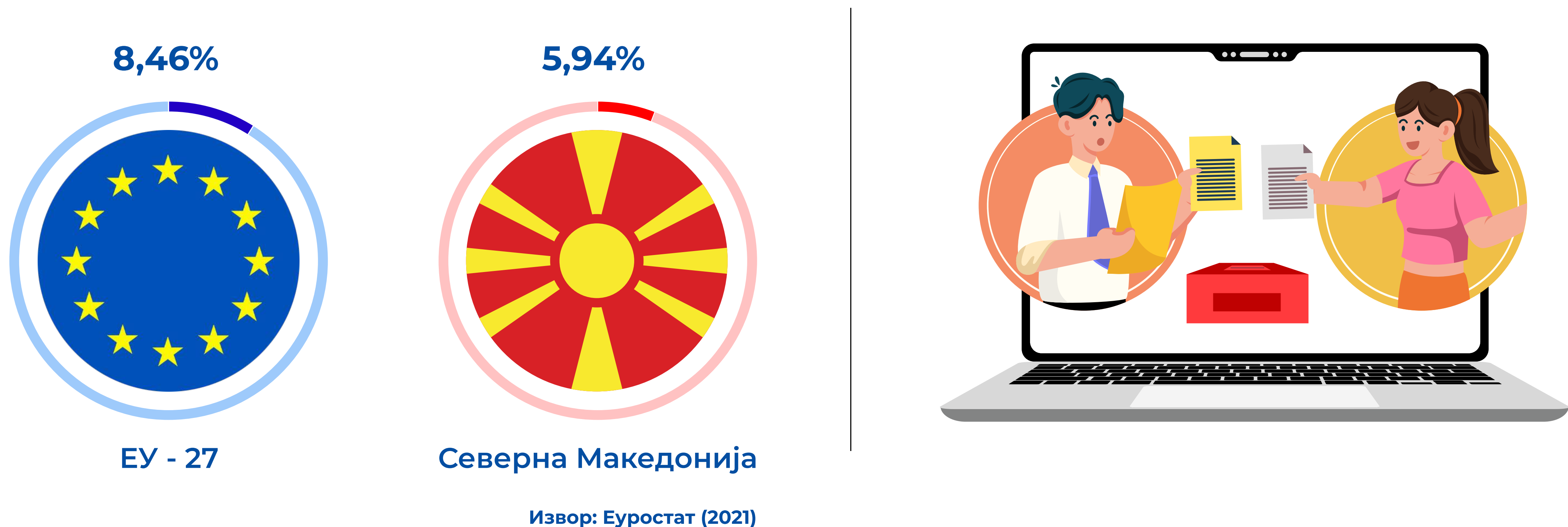

Човекот во Центарот на Дигиталната Трансформација

Инклузивна дигитална трансформација

Технологијата треба да им користи на сите граѓани, да обезбеди одговорно однесување на сите актери во дигиталниот простор и да ја зајакне демократската рамка за сите.

Користење на интернет при гласање во ЕУ и Северна Македонија (2021)

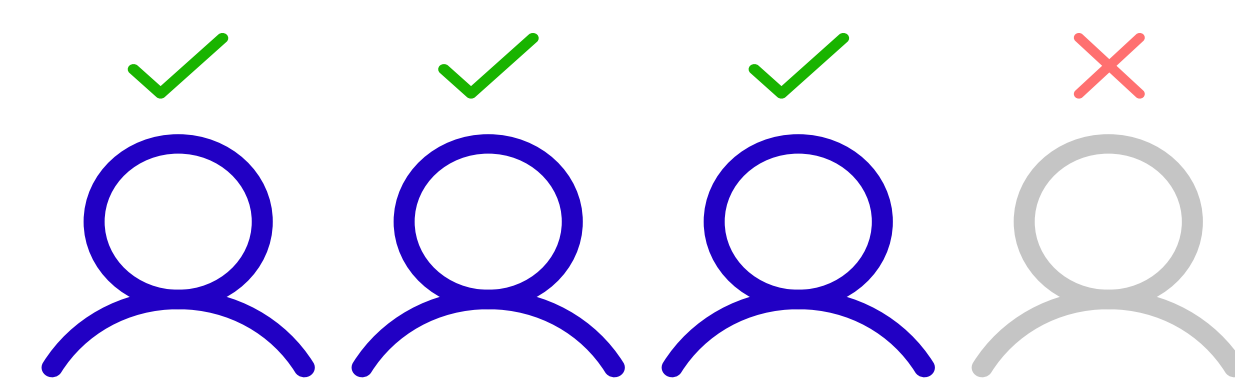

Почитувањето на индивидуалните права во дигиталните средини и користењето на технологија треба да биде во служба на заштитата на основните права на поединецот.

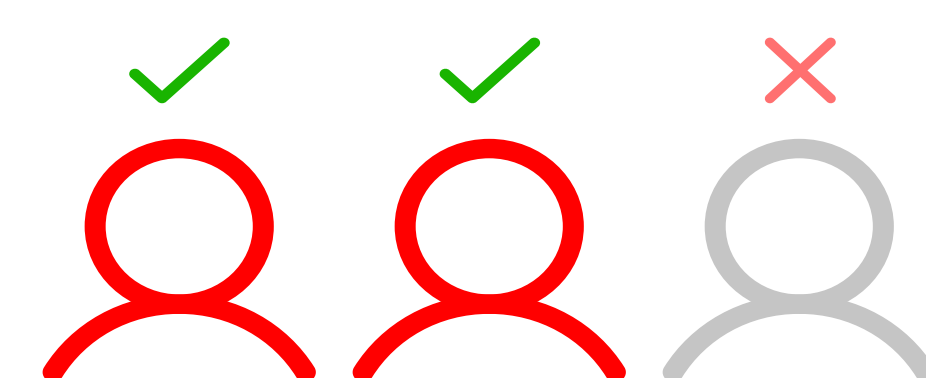
Според граѓаните, владата треба да преземе одговорност и да обезбеди новите технологии да бидат од корист за сите

3 од 4 граѓани во ЕУ

2 од 3 граѓани на Северна Македонија

Извор: Евробарометар (2021)

Извор: Европска декларација за дигитални права и принципи - Дигитална Декада (2022)

Оваа активност е дел од проектот „Дигитална декада и квалитетот на е-услугите во Северна Македонија“, поддржан од Механизмот за граѓанска отпорност на ЕУ (CRM) во рамките на проектот финансиран од ЕУ „Техничка поддршка за подобрување на овозможувачката средина за граѓанските организации во Република Северна Македонија“

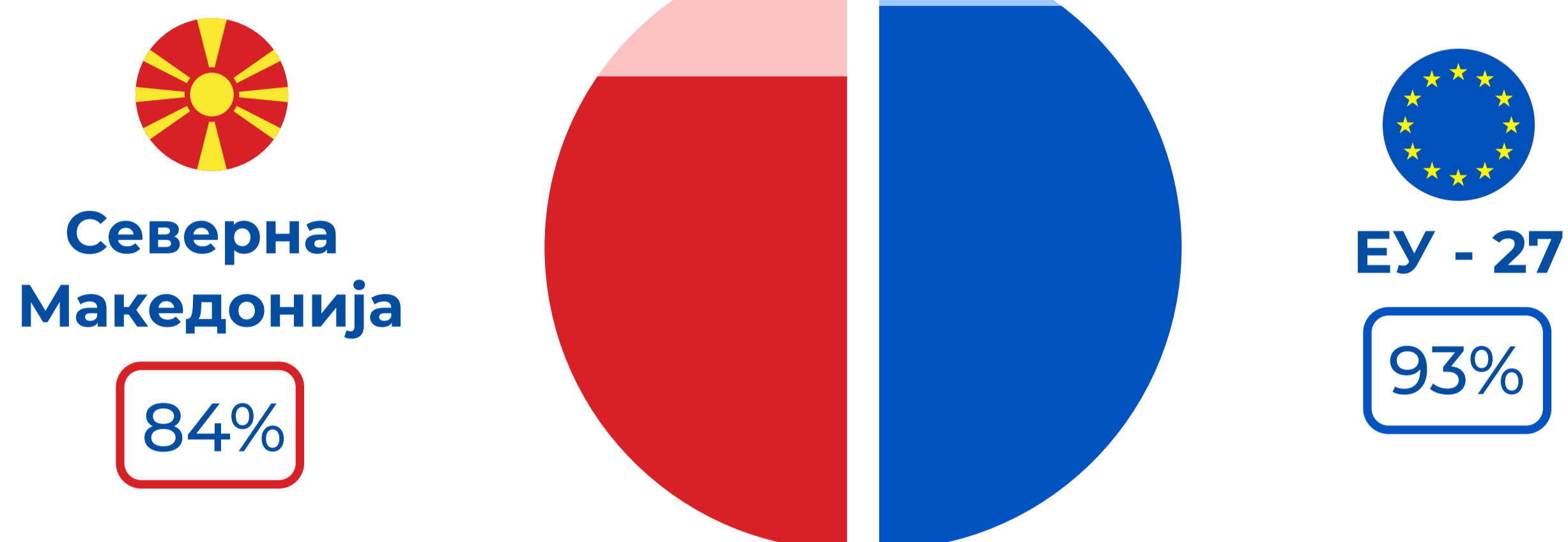
Солидарност и Инклузија

Дигиталната трансформација не треба да остави никого позади. Секој треба да има можност да пристапи до дигиталниот простор; да поседува вештини, инфраструктура, и можност за користење на клучните јавни услуги.

Достапност на Интернет за сите!

Домаќинства кои имаат пристап до интернет во Северна Македонија и ЕУ во 2022 година

Извори: Дигитал 2022: Северна Македонија
Еуростат (europa.eu)

Дигитални вештини за сите! Право на образование, обука и доживотно учење на дигитални вештини!

	Основни дигитални вештини	Напредни дигитални вештини	Дигитални вештини (мажи)	Дигитални вештини (жени)	Рурални средини	Урбани средини
Граѓани на ЕУ - 27	54%	26%	55.69%	52.26%	46%	61%
Граѓани на Северна Македонија	35%	8%	38.12%	31.07%	28%	45%

Извор: Статистика | Евростат (europa.eu)

Клучни јавни услуги за сите!

	ЕУ - 27	Северна Македонија	Србија	Црна Гора	Албанија
Ранк за услуги за Граѓани	77	36	52	50	35
Ранк за услуги за Претпријатија	84	54	80	38	68

Извор: Подредница за е-влада (2023)

Извор: Европска декларација за дигитални права и принципи - Дигитална Декада (2022)

Оваа активност е дел од проектот „Дигитална декада и квалитетот на е-услугите во Северна Македонија“, поддржан од Механизмот за граѓанска отпорност на ЕУ (CRM) во рамките на проектот финансиран од ЕУ „Техничка поддршка за подобрување на овозможувачката средина за граѓанските организации во Република Северна Македонија“

Финансирано од
Европска Унија

Слобода на Избор

Дигиталното опкружување може да се искористи за ширење на лажни вести, но дигиталната трансформација го заштитува правото на информиран избор врз основа на лесно достапни, непристрасни, транспарентни и објективни информации.

Секој има право да направи информиран избор врз основа на користење нови технологии и технологии во развој.

Граѓаните веруваат дека вештачката интелигенција позитивно ќе влијае на начинот на живот:

ЕУ-27

61%

Северна
Македонија

41%

Црна
Гора

62%

Србија

39%

Босна и
Херцеговина

54%

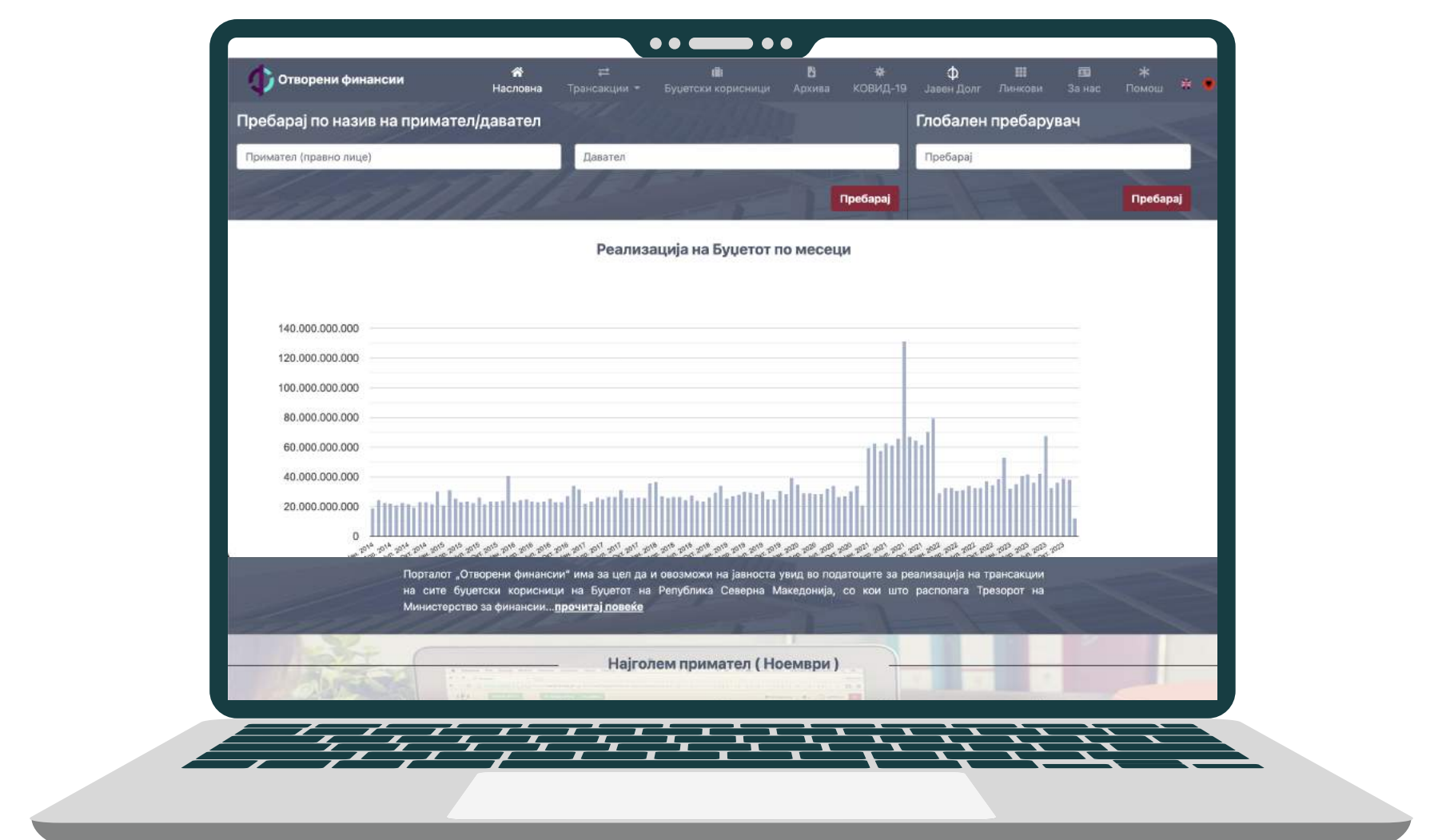
Албанија

48%

Извор: Евробарометер (2021)

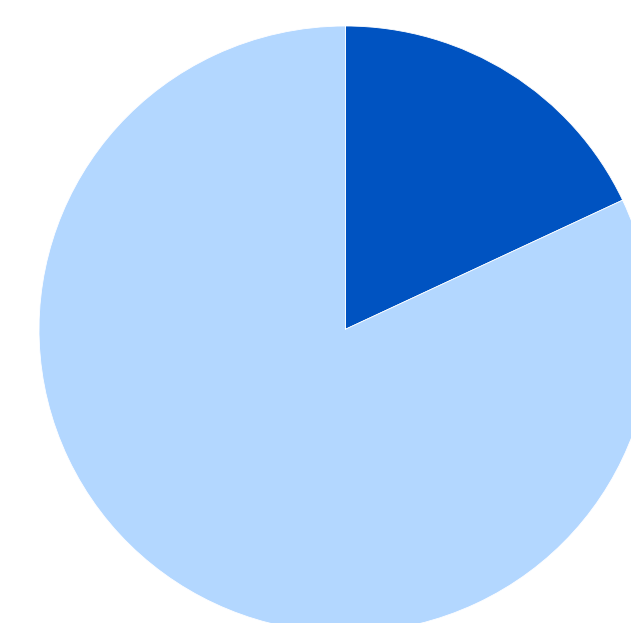
Секој има право на транспарентност и пристап до отворени технологии и стандарди

Во 2019 година, Владата на Северна Македонија, со поддршка на ИРИ и УСАИД, го промовираше порталот за отворени финансии.

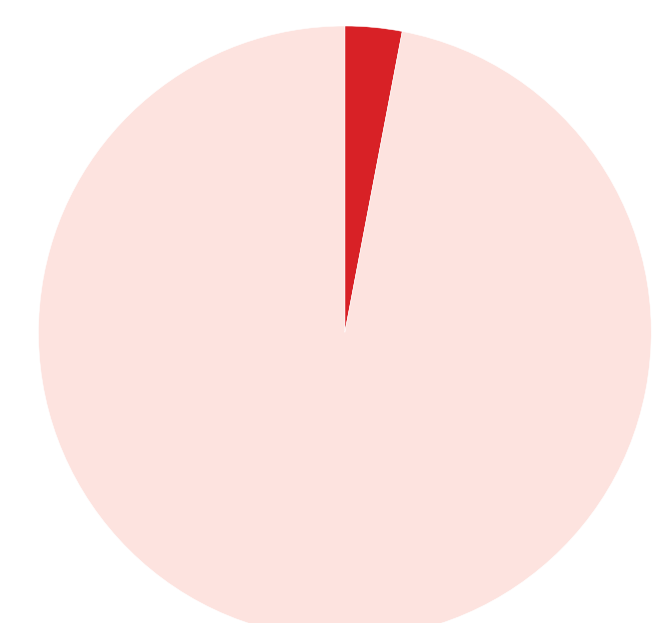

Секој има право на фер натпревар и иновации во дигиталната средина.

Онлајн продажба од страна на малите и средните претпријатија.

18% во ЕУ - 27

3% Во Северна Македонија

Извор: Профил на земјата за дигитален развој Северна Македонија
Извор: Европска декларација за дигитални права и принципи - Дигитална Декада (2022)

Оваа активност е дел од проектот „Дигитална декада и квалитетот на е-услугите во Северна Македонија“, поддржан од Механизмот за граѓанска отпорност на ЕУ (CRM) во рамките на проектот финансиран од ЕУ „Техничка поддршка за подобрување на овозможувачката средина за граѓанските организации во Република Северна Македонија“

Финансирано од
Европска Унија

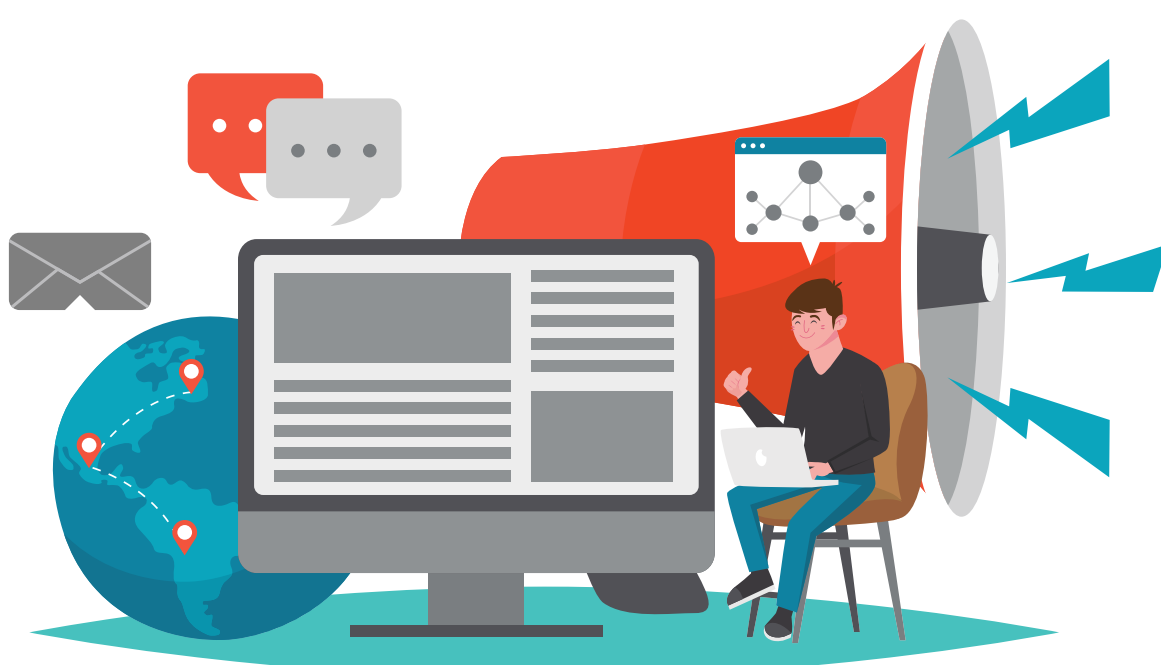
Учество во Дигиталниот Јавен Простор

Секој има право на пристап до дигитален јавен простор кој влева доверба, право на слобода на изразување и право да биде заштитен од незаконски содржини, дезинформации и други форми на штетна содржина, вклучувајќи насилство и родово базирано насилство.

Секој има право на пристап до информација за тоа кој ги поседува или контролира медиумите .

Онлајн платформите, особено многу големите онлајн платформи, се обврзани да поддржат бесплатна демократска дебата на интернет и да ги ублажат ризиците кои произлегуваат од функционирањето и користењето на нивните услуги, вклучувајќи ги оние во однос на дезинформации и да ја заштитат слободата на изразување.

Сајбер-насилството е користење на дигитални технологии како што се друштвени мрежи, платформи за игри, платформи за пораки, со цел да малтретира или омалува друга личност. Тешко се забележува, но мора да се справиме со истото за да се обезбеди безбеден и дигитален јавен простор.

Еве неколку примери на што треба да внимаваме:

Ширење на лаги за друг или објавување на срамни фотографии на друштвените мрежи.

Испраќање навредливи пораки или закани преку интернет.

Крадење на идентитет и испраќање зловни пораки до други во туѓо име

Извор: <https://www.unicef.org/end-violence/how-to-stop-cyberbullying>

Извор: Европска декларација за дигитални права и принципи - Дигитална Декада (2022)

Оваа активност е дел од проектот „Дигитална декада и квалитетот на е-услугите во Северна Македонија“, поддржан од Механизмот за граѓанска отпорност на ЕУ (CRM) во рамките на проектот финансиран од ЕУ „Техничка поддршка за подобрување на овозможувачката средина за граѓанските организации во Република Северна Македонија“

Финансирано од
Европска Унија

EU for Civil
Resilience

Учество во Дигиталниот Јавен Простор

Клучен аспект на дигиталната трансформација е да обезбеди секој да има право на безбеден онлајн простор, ослободен од заканата за сајбер криминал, манипулации и други закани.

Секој има право на пристап до безбедни дигитални технологии, производи и услуги кои ја заштитуваат приватноста, создаваат високо ниво на доверба, и го штитат интегритетот, достапноста и автентичноста на обработените информации.

Секој има право на приватност и на заштита на личните податоци, како и контрола за тоа како се користат и споделуваат личните податоци.

Секој има право на доверливост на комуникациите и информациите на електронските уреди кои ги поседува и не смее да биде подложен/а на незаконски дигитален надзор и следење.

Секој треба да може да го одреди своето дигитално наследство и да одлучи што ќе се случи со неговите лични сметки и информации по неговата смрт.

Секој има право на своето дигитално наследство и на одлука што ќе се случи со неговите лични сметки и информации по неговата смрт.

Како општество треба да ги научиме децата и младите да прават информирани одлуки кога ја изразуваат нивната креативност во дигиталната средина.

Материјалите и услугите треба да бидат соодветни на возраста за да ги подобрат искуствата, благосостојбата и учеството на децата и младите во дигиталната средина.

Посебно внимание треба да се посвети на заштита на правата на децата и младите во дигиталните средини.

Како општество треба да ги научиме децата и младите да прават информирани одлуки кога ја изразуваат својата креативност во дигиталната средина

Материјалите и услугите треба да бидат соодветни на возраста за да ги подобрат искуствата, благосостојбата и учеството на децата и младите во дигиталната средина.

Посебно внимание треба да се посвети на правото на децата и младите да бидат заштитени од сите злосторства, извршени преку или олеснети преку дигитални технологии.

Извор: Европска декларација за дигитални права и принципи - Дигитална Декада (2022)

Оваа активност е дел од проектот „Дигитална декада и квалитетот на е-услугите во Северна Македонија“, поддржан од Механизмот за граѓанска отпорност на ЕУ (CRM) во рамките на проектот финансиран од ЕУ „Техничка поддршка за подобрување на овозможувачката средина за граѓанските организации во Република Северна Македонија“

Финансирано од
Европска Унија

EU for Civil
Resilience

Учество во Дигиталниот Јавен Простор

Клучен аспект на дигиталната трансформација е да обезбеди секој да има право на безбеден онлајн простор, ослободен од заканата за сајбер криминал, манипулации и други закани.

- Секој има право на пристап до безбедни дигитални технологии, производи и услуги кои ја заштитуваат приватноста, создаваат високо ниво на доверба, и го штитат интегритетот, достапноста и автентичноста на обработените информации.
- Секој има право на приватност и на заштита на личните податоци, како и контрола за тоа како се користат и споделуваат личните податоци.
- Секој има право на доверливост на комуникациите и информациите на електронските уреди кои ги поседува и не смее да биде подложен/а на незаконски дигитален надзор и следење.
- Секој треба да може да го одреди своето дигитално наследство и да одлучи што ќе се случи со неговите лични сметки и информации по неговата смрт.
- Секој има право на своето дигитално наследство и на одлука што ќе се случи со неговите лични сметки и информации по неговата смрт.
- Како општество треба да ги научиме децата и младите да прават информирани одлуки кога ја изразуваат нивната креативност во дигиталната средина.
- Материјалите и услугите треба да бидат соодветни на возраста за да ги подобрат искуствата, благосостојбата и учеството на децата и младите во дигиталната средина.
- Посебно внимание треба да се посвети на заштита на правата на децата и младите во дигиталните средини.

Како општество треба да ги научиме децата и младите да прават информирани одлуки кога ја изразуваат својата креативност во дигиталната средина

Материјалите и услугите треба да бидат соодветни на возраста за да ги подобрат искуствата, благосостојбата и учеството на децата и младите во дигиталната средина.

Посебно внимание треба да се посвети на правото на децата и младите да бидат заштитени од сите злосторства, извршени преку или олеснети преку дигитални технологии.

Сајбер криминалот - најголемиот предизвик во врска со зголемената употреба на интернетот и дигиталните алатки

	Северна Македонија	41%
	Албанија	50%
	Босна и Херцеговина	36%
	Црна Гора	40%
	Србија	36%

Извор: Европска декларација за дигитални права и принципи - Дигитална Декада (2022)

Оваа активност е дел од проектот „Дигитална декада и квалитетот на е-услугите во Северна Македонија“, поддржан од Механизмот за граѓанска отпорност на ЕУ (CRM) во рамките на проектот финансиран од ЕУ „Техничка поддршка за подобрување на овозможувачката средина за граѓанските организации во Република Северна Македонија“

Финансирано од
Европска Унија

